

HIINA RIIGIETTEVÕTTED ON POLITISEERITUD

Hiina riigiettevõtted peavad viima ellu Hiina strateegilisi visioone, olles tihti äriettevõtte asemel poliitilised instrumendid.

Hiina riigiettevõtted koordineerivad aktiivselt oma tegevust erinevate Hiina ametkondadega.

Hiina riigiettevõtete poliitiline seotus loob ebavõrdsed konkurentsieelised.

Hiina riigiettevõtete Eestisse tehtavate investeringute puhul tuleb arvestada riigiettevõtete tugeva politiseerituse ja Hiina Kommunistliku Partei (HKP) sidemetega. Hiina riigiettevõtted peavad järgima ja ellu viima arvukaid Hiina strateegilisi visioone, olles tihti ärilise ettevõtte asemel poliitilised instrumendid.

HKP eeskiri sätestab, et välismaal asuvad parteiliikmed peavad seal koos teiste liikmetega asutama parteirakukese (*dang zhibu*). Sellesse võivad kuuluda ühe ettevõtte töötajad, kuid kui neid on vähe, võivad parteirakukesse kuuluda ka teistes ettevõtetes või asutustes (saatkonnad, teadusasutused, meediaväljaanded) töötavad parteiliikmed.

Rakukese liikmel tuleb kindla perioodi järel sooritada ideoloogilise sisuga õppematerjali kohta eksam või saata hindajale lugemiseks eneserefleksioon.

Parteirakuke on regulaarsete koosolekutega poliitiline tööriist, kus töötatakse läbi ideoloogilist materjali ning allutatakse riigiettevõtteid ja riigiga seotud isikud kontrollile. Parteirakukese ülesanne on näiteks jälgida, et ettevõtted järgiksid Hiina strateegilisi visioone. Rakukese liikmel tuleb kindla perioodi järel sooritada ideoloogilise sisuga õppematerjali kohta eksam või saata hindajale lugemiseks eneserefleksioon. Hiina Kommunistlik Partei saadab välismaal asuvasse Hiina riiklikesse ettevõtetesse regulaarselt parteirakukesse tööd inspekteerivaid töögrupe.

Hiina majandustegevus ei ole tihti tingitud mitte üksnes ärilistest kaalutlustest, vaid seda saab seostada erinevate HKPs väljatöötatud strateegiliste visioonide ellurakendamise. Näiteks viljeleb Hiina Euroopas teadlikult „Hiina elementide“ strateegiat, mille eesmärk on erinevaid Hiina osapooli kaasates ja mitmekihilise lähenemise abil kasvatada regioonid Hiina mõjuvõimu. Selline koordineeriv tegevus peab toimuma Hiina saatkondade kaudu. „Hiina elementide“ strateegia annab Hiina saatkondadele kõik võimalused riikidevaheliste suhete halvenemisel erinevaid hoobasid efektiivselt ära kasutada.

Hiina riigiettevõtted hõivavad logistikas üle maailma strateegilisi asukohti

Allikas: Hidalgo Calatayud Espinoza/dpa

HIINA EI PELGA MÕJUKUSE NIMEL PEALE MAKSTA

Üks „Hiina elementide“ toimetemehhanismi näide on Hiina poolt välisprojekti jaoks väljastatud laenud. Hiina antud laenudega kaasnevad tihti Hiina tarnijad koos Hiina tehnoloogiaga. Hiina pankadel on tavapärasele äritegevusele lisaks poliitilise ülesandega projektid, mille puhul Hiina ei oota otsest majanduslikku tulu, vaid soovib osale oma projektidest peale makstes suurendada poliitilist mõjukust.

Hiina riigiettevõtete poliitiline seotus loob ebavõrdsed konkurentsieelised. Hiina riigiettevõtetele ja strateegilise tähtsusega eraettevõtetele on soodsam ligipääs kapitalile, infole ja poliitilistele mõjutusmeetoditele. Need ettevõtted võivad Hiina poliitilistest pankadest (viis Hiina suurimat panka) saada laenu turutingimustest odavamalt, soodsaid tingimusi laenu tagasimaksmisel ning rahalistesse raskustesse sattudes paremat ligipääsu refinantseeritavale kapitalile pangast või teistest riigiettevõtetest. Sellega luuakse olukord, kus välismaistel riigihangetel võidabki Hiina ettevõtte.

Ebavõrdset konkurentsi ja turu moonutamist soodustavad ka mitmesugused Hiina riigi loodavad fondid, mis on tihti seotud Hiina erinevate strateegiliste visioonidega, neist laiahaardelisim on „Vööndi ja tee“ initsiatiiv.

Mida rohkem on Eestis Hiina riigiettevõtteid, seda suurem on risk muutuda Hiinast tehnoloogiliselt sõltuvaks.

Hiina ehitab üles Lääne-vastast poliitilist ja tehnoloogilist auto- noomset ökosüsteemi, milles mängivad kesksel rollil Hiina ette- võtete omavahelised integreeritud lahendused. See tähendab, et mida rohkem on Eestis Hiina riigiettevõtteid koos strateegilist kompetentsi omavate eraettevõtetega, seda suurem on risk muutuda Hiinast tehnoloogiliselt sõltuvaks.

Hiina riigiettevõtted koordineerivad oma tegevust erinevate Hiina amet- kondade ja ministeeriumidega, nagu Välisministeerium, Kaubandusministeerium, Transpordiministeerium, Kultuuriministeerium, Hiina Riiklik Arengu- ja Reformikomisjon (NDRC), Hiina Riigivarade Järelevalve- ja Halduskomisjon (SASAC) ning Hiina saatkondadega.

Hiina riigiettevõtted koguvad Hiina riigi jaoks infot, nimetades end „eesliini“ ette- võteteks, kes toovad „koju“ (Hiinasse) kõige uuemat informatsiooni nii tehnoloogia kui ka seadusandluse kohta.

Riigiettevõtetega koostöö tegemine tähendab otsest suhtlust Hiina keskvõimuga, sest eespool nimetatud riigiasutused on kõige tähtsamad strateegilisi plaane välja töötavad riigiasutused Hiinas.

Hiina riigiettevõtteid haldab Riiginõukogu ehk peaministribüroo alla kuuluv Riigivarade Järelevalve- ja Halduskomisjon (SASAC). SASAC juhib ligikaudu ühek- sakümnet riikliku tähtsusega konglomeraati, millel on hulk tütarettevõtteid. Lisaks on SASACil omavalitsuse tasandi kohalikud esindused, kes haldavad ja juhivad veel omakorda suurt hulka ettevõtteid, mis reeglina aga ei kuulu keskvalitsuse SASAC alluvusse. Hiina Kommunistlik Partei viib strateegilist visiooni ellu just SASACi ning Arengu ja Reformikomisjoni (NDRC) abil. SASACi alla kuuluva ettevõttega äri ajamine tähendab otsest kontakti Hiina keskvõimu, HKP ja enamikul juhtudel sõjaväega. SASACi ettevõtetes viiakse regulaarselt läbi parteitunde, mis teeb neist poliitiliselt ideologiseeritud juriidilised kehandid.